

Rapport 2026/05

Skogsskador i Sverige 2025

Temarapport

© Skogsstyrelsen 2026

Dnr 2026/270

Projektledare/redaktör
Lennart Svensson

Projektgrupp/författare
Mattias Sparf
Karin Ekströmer
Matts Rolander
Magnus Martinsson
Per Hazell
Lennart Svensson

Omslag

Skadad gallringsskog efter stormen Johannes. Fotograf Magnus Martinsson, Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsens rapporter publiceras som pdf-filer på vår webbplats: www.skogsstyrelsen.se.
Här kan även tidigare publicerade rapporter, liksom böcker och övriga trycksaker laddas ner eller beställas.

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	5
Summary	8
1 Nationell överblick av skadad skog	11
1.1 Abiotiska skador	11
1.1.1 Torka	11
1.1.2 Skogsbränder	13
1.1.3 Stormskador	14
1.1.4 Skador på grund av kraftig nederbörd	15
1.2 Biotiska skador	16
1.2.1 Skador orsakade av däggdjur och fåglar	16
1.2.2 Rotticka	21
1.2.3 Almsjuka	21
1.2.4 <i>Godronia sp.</i>	23
1.2.5 Diplodia och Sydowia	24
1.2.6 Törskatesvamp	25
1.2.7 Övriga svampskador	25
1.2.8 Granbarkborre	26
1.2.9 Dubbelögad bastborre	27
1.2.10 Skarptandad barkborre	27
1.2.11 Utbrott av bladätande fjärilslarver	27
1.2.12 Insektsskador på plantor	28
1.2.13 Övriga insektsskador på tall	30
1.3 Nya växtskadegörare	30
1.3.1 <i>Toumeyella parvicornis</i> – en skadeinsekt på tall med potential att etablera sig i Sverige	31
1.4 Övriga skogsskador	31
2 Rekommendationer	33
2.1 Rekommendationer för att begränsa skadorna	33
2.1.1 Abiotiska skador	33
2.1.2 Viltbetesskador	34
2.1.3 Insektsskador	35
2.1.4 Svampskador	35
2.2 Övrigt	35
3 Litteratur/källförteckning	37

Förord

Skogsstyrelsen har i samarbete med SLU Skogsskadecentrum sammanställt 2025 års skogsskador i en rapport som ger en bild av skogsskadorna i Sverige under året. Uppgifterna baseras huvudsakligen på enskilda observationer och inte systematiska inventeringar eller bedömningar. I förekommande fall presenteras även resultat från objektiva inventeringar och andra undersökningar.

Vi riktar ett stort tack till alla Skogsstyrelsens lokala och regionala skogsskadesamordnare som bidragit med underlag utifrån egna observationer men även uppgifter från kollegor, skogsägare och skogstjänstemän. Regionala sammanställningar finns dokumenterade i Skogsstyrelsens diarium (dnr 2026/270). Vi vill även tacka de forskare på SLU som genom SLU Skogsskadecentrum bidragit med värdefulla faktaunderlag och synpunkter på rapportens innehåll och utformning.

Det är vår förhoppning att rapporten främst ska bidra till en ökad kunskap om skadornas omfattning år 2025, men också vad som behöver göras för att begränsa skadorna framöver.

Jönköping 2026-04-08

Staffan Norin
Generaldirektör, Skogsstyrelsen

Lennart Svensson
Skogsskötselspecialist, Skogsstyrelsen

Sammanfattning

År 2025 präglades av fortsatt varmt klimat, extremväder och en komplex skadebild i de svenska skogarna. Skadorna var både abiotiska (väderrelaterade) och biotiska (orsakade av svampar, insekter och vilt). Sammantaget visar året på flera väderrelaterade skador och fortsatt stora utmaningar med skadegörare, även om vissa skadeinsekter minskat jämfört med tidigare toppår.

- **Abiotiska skador**

Enligt SMHI var 2025 ytterligare ett varmt år. Flera månader hade rekordhöga medeltemperaturer, och en långvarig värmebölja i juli med 30–34 grader drabbade Norra Norrland. Året var överlag torrt i stora delar av Götaland, särskilt under våren och sommaren, medan vissa delar av Svealand och södra Norrland fick mer nederbörd än normalt.

Stormskador blev omfattande i slutet av året. Stormen Johannes den 27 december fällde cirka 11 miljoner m³sk, främst i delar av Dalarna och Gävleborg. Fröträdsställningar, hyggeskanter och nygallrade bestånd drabbades hårdast. Mindre stormar och tromber orsakade mer begränsade skador under året.

Extrem nederbörd i september (upp till 140 mm på ett dygn) i Västernorrland orsakade omfattande skador på skogsbilvägar och annan infrastruktur. Skadorna på det privata skogsbilvägnätet uppskattas till cirka 20 miljoner kronor. Analys visar att vissa skogsbruksåtgärder såsom skogsbilvägars utformning har påverkat skadebildningen negativt, men omfattningen behöver utredas vidare.

Torka påverkade särskilt nyplanteringar i Götaland, där plantor tog skada och snytbaggesskadorna bedöms ha ökat. På Gotland fortsatte problemen med torkstressade, medelålders tallar på magra marker. Undersökningar från Sveriges lantbruksuniversitet visar att skadorna är resultatet av ett samspel mellan torka, svampar och insekter snarare än enbart torka eller en enskild patogen. Flera hundra hektar kan vara påverkade.

Skogsbränderna var fler än 2024 men mindre omfattande än 2023. Totalt registrerades 132 oplanerade bränder över 0,5 hektar (345 ha). De största skogsbränderna inträffade i Hylte och Vaggeryd, medan flest bränder registrerades i Norrbotten under julivärmen. Under året genomfördes 948 hektar planerade naturvårds- och hyggesbränder.

- **Biotiska skador**

Betesskador från hjortdjur minskade något. Enligt 2025 års älgbetesinventering (Äbin) uppgick årsskadorna på tall till 9 procent, en minskning från föregående år. Minskningen var tydligast i Götaland och Södra Norrland. Trots förbättringen ligger skadenivån fortsatt betydligt över målet om högst 5 procent. Andelen oskadade tallar ökade till 68 procent, målet är 85 procent. Kronhjordens barkskador är fortsatt allvarliga lokalt, särskilt i Skåne, Blekinge och Jämtland, och dovhjorten orsakar ökande skador på bland annat bokföryngringar. Rådjursskador varierar lokalt och påverkas bland annat av rovdjurstryck.

Rotticka är fortsatt den ekonomiskt mest betydande skadesvampen och beräknas orsaka kostnader på cirka en miljard kronor årligen genom enbart virkesförsämring. Därutöver tillkommer tillväxtförluster. Problemet är störst i södra Sverige men klimatförändringarna medför sannolikt ett ökat problem i norr. Även tall drabbas och har uppmärksammats allt oftare i främst Götaland.

Almsjukan fortsätter att sprida sig i Götaland och Svealand. På Gotland, som hyser norra Europas största almbestånd, noterades en kraftig ökning 2025. Förbättrade inventeringsmetoder och ökat anslag har effektiviserat bekämpningen, men spridningen är fortsatt allvarlig och hotar den biologiska mångfalden.

Flera andra svampsjukdomar noterades:

- **Godronia** bidrog till björkskador i Småland och alproblem i Halland.
- **Diplodia** och *sydowia* orsakade skador på tall i Östergötland, Skåne och Gävleborg.
- **Törskatesvamp** är fortsatt ett betydande problem i Norrland.
- Ett utbrott av **alrost** noterades i Gävleborg och delar av angränsande län.
- **Gråmögel** är ett stort problem i plantskolorna.

Granbarkborreskadorna ligger på en normal nivå efter kraftig minskning sedan toppåret 2021, men regionalt finns fortsatt förhöjda nivåer, exempelvis i Östergötland och Kalmar län. Stormfällad skog innebär risk för nya angrepp. Även dubbelögad bastborre har minskat, medan skarptandad barkborre uppmärksammats efter att ha dödat unga tallar i Småland.

Insektsskador på plantor bedöms öka i södra Sverige. Snytbaggesskadorna har ökat kraftigt i västra Götaland, och svart granbastborre samt ögonvivel rapporteras som växande problem.

Bladätande fjärilslarver, där mindre frostfjäril orsakade omfattande men tillfälliga kalätningar av ek och andra lövträd i södra Sverige och där ekvecklaren gjorde liknande skador på ek i Mälardalen.

- **Nya risker och övriga skador**

En riskbedömning 2025 visar att sköldlusen *Toumeyella parvicornis* sannolikt kan etablera sig i Sverige och orsaka betydande skador på tall.

Därutöver noterades oförklarade skador, bland annat klibbal som inte slog ut i delar av Götaland samt tillväxtstörningar hos unga tallar. Enstaka bestånd av tall och björk har dött utan klarlagd orsak.

- **Samlad bedömning**

År 2025 visar på en tydlig koppling mellan väderrelaterad stress – värme, torra, stormar och extrem nederbörd – och ökade eller förändrade skadebilder i skogen. Många skador orsakas av samverkande faktorer där abiotiska stressfaktorer försvagar träden och möjliggör angrepp av svampar och insekter. Samtidigt finns positiva tecken, såsom minskade barkborreskador och något lägre betesskador. Sammantaget kvarstår dock betydande risker, särskilt kopplade till klimatförändringar och potentiellt nya invasiva skadegörare.

För att minska skador i den svenska skogen krävs anpassad skogsskötsel, balanserade viltstammar och tydlig ståndortsanpassning – rätt trädslag på rätt mark. Hög variation av trädslag, åldrar och skötselmetoder på både fastighets- och landskapsnivå minskar risken för omfattande skador från storm, torra, insekter och svamp.

Summary

The year 2025 was characterized by a continued warm climate, extreme weather, and a complex pattern of damage in Swedish forests. The damage was both abiotic (weather-related) and biotic (caused by fungi, insects, and wildlife). Overall, the year showed several weather-related damages and ongoing major challenges with pests, although some insect pests declined compared to previous peak years.

- **Abiotic damage**

According to the Swedish Meteorological and Hydrological Institute (SMHI), 2025 was yet another warm year. Several months recorded exceptionally high average temperatures, and a prolonged heatwave in July with temperatures of 30–34°C affected northern Norrland. The year was generally dry across large parts of Götaland, particularly during the spring and summer, while parts of Svealand and southern Norrland received above-normal precipitation.

Storm damage became extensive toward the end of the year. Storm Johannes on December 27 felled approximately 11 million cubic meters of timber, mainly in parts of Dalarna and Gävleborg. Seed tree stands, forest edges, and recently thinned stands were most severely affected. Smaller storms and local wind phenomena caused more limited damage during the year.

Extreme rainfall in September (up to 140 mm in a single day) in Västernorrland caused extensive damage to forest roads and other infrastructure. Damage to the private forest road network is estimated at around SEK 20 million. Analysis indicates that some forestry practices such as forest road design have negatively influenced the damage pattern, although the extent requires further investigation.

Drought particularly affected newly planted areas in Götaland, where seedlings were damaged and pine weevil damage is believed to have increased. On Gotland, problems with drought-stressed, middle-aged Scots pine on poor soils continued. Studies from the Swedish University of Agricultural Sciences show that the damage results from an interaction between drought, fungi, and insects rather than drought alone or a single pathogen. Several hundred hectares may be affected.

Forest fires were more numerous than in 2024 but less extensive than in 2023. In total, 132 unplanned fires over 0.5 hectares were recorded (345 hectares). The largest fires occurred in Hylte and Vaggeryd, while the highest number of fires was recorded in Norrbotten during the July heatwave. During the year, 948 hectares of planned prescribed burns for conservation and regeneration purposes were carried out.

- **Biotic damage**

Browsing damage from ungulates decreased slightly. According to the 2025 moose browsing inventory (Åbin), annual damage to pine amounted to 9 percent, a decrease from the previous year. The reduction was most evident in Götaland

and southern Norrland. Despite the improvement, damage levels remain well above the target of a maximum of 5 percent. The proportion of undamaged pines increased to 68 percent (target: 85 percent). Bark damage from red deer remains locally severe, particularly in Skåne, Blekinge, and Jämtland, while fallow deer are causing increasing damage to, among other things, beech regeneration. Roe deer damage varies locally and is influenced, among other factors, by predator pressure.

Root rot remains the most economically significant fungal disease, estimated to cause costs of around SEK 1 billion annually through timber damage and growth losses. The problem is most severe in southern Sweden, but climate change is increasing its impact in the north. Scots pine is also affected and has been noted more frequently, especially in Götaland.

Dutch elm disease continues to spread in Götaland and Svealand. On Gotland, which hosts northern Europe's largest elm population, a sharp increase was observed in 2025. Improved survey methods and increased funding have made control efforts more efficient, but the spread remains serious and threatens biodiversity.

Several other fungal diseases were noted:

- **Godronia** contributed to birch damage in Småland and alder problems in Halland.
- **Diplodia** and *Sydowia* caused damage to pine in Östergötland, Skåne, and Gävleborg.
- **Pine stem rust** remains a significant problem in Norrland.
- An outbreak of **alder rust** was observed in Gävleborg and neighboring counties.
- **Grey mold** is a major issue in forest nurseries.

Spruce bark beetle damage is at a normal level after a sharp decline since the peak year of 2021, but regionally elevated levels persist, for example in Östergötland and Kalmar County. Storm-felled trees pose a risk for new infestations. The double-eyed bark beetle has also declined, while the sharp-toothed bark beetle has drawn attention after killing young pines in Småland.

Insect damage to seedlings is believed to be increasing in southern Sweden. Pine weevil damage has risen sharply in western Götaland, and the black spruce bark beetle and pine weevil species are reported as growing problems.

Defoliating moth larvae were also observed, with the winter moth causing extensive but temporary defoliation of oak and other broadleaved trees in southern Sweden, and the green oak tortrix causing similar damage to oak in the Mälaren region.

- **New risks and other damage**

A 2025 risk assessment indicates that the scale insect *Toumeyella parvicornis* could likely establish itself in Sweden and cause significant damage to pine.

Additionally, unexplained damage was observed, including black alder failing to leaf out in parts of Götaland and growth disturbances in young pines. Isolated stands of pine and birch have died without a determined cause.

- **Overall assessment**

The year 2025 shows a clear link between weather-related stress such as heat, drought, storms, and extreme precipitation, and increased or altered forest damage patterns. Many damages result from interacting factors, where abiotic stress weakens trees and enables attacks by fungi and insects. At the same time, there are positive signs, such as reduced bark beetle damage and slightly lower browsing damage. Overall, however, significant risks remain, particularly those linked to climate change and potentially new invasive pests.

To reduce damage in Swedish forests, adaptive forest management, balanced wildlife populations, and clear site adaptation—choosing the right tree species for the right site—are required. A broad diversity of tree species, ages, and management methods at both property and landscape levels reduces the risk of extensive damage from storms, drought, insects, and fungi.

1 Nationell överblick av skadad skog

1.1 Abiotiska skador

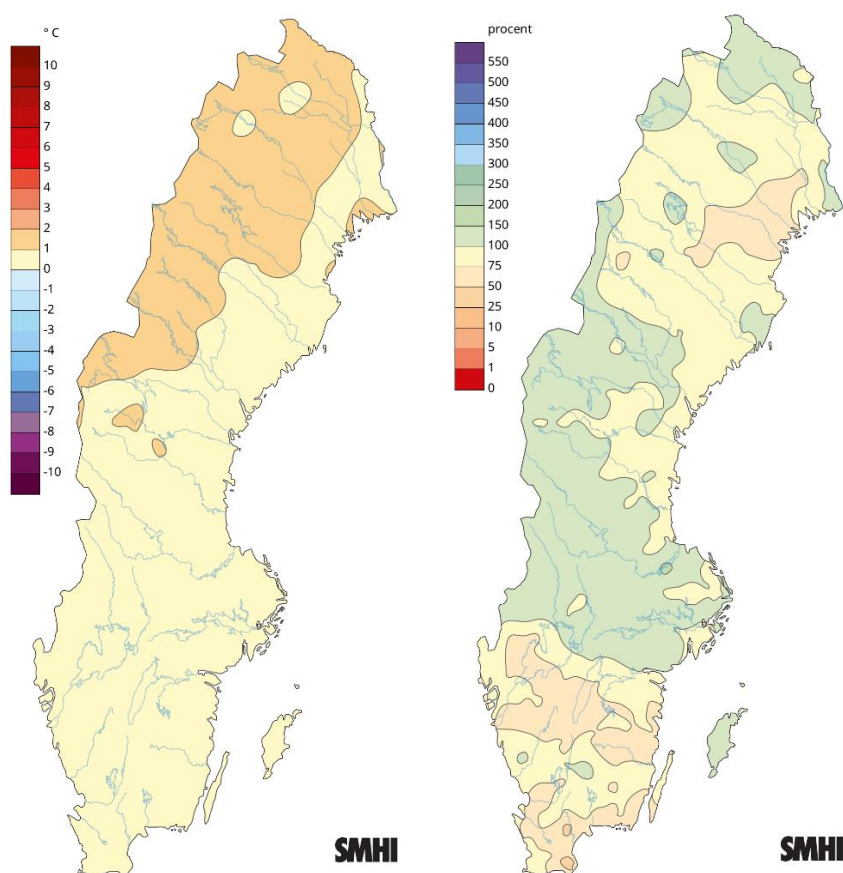
1.1.1 Torka

År 2025 blev enligt SMHI ytterligare ett i raden av klimatologiskt sett varma år som dominerat detta millennium. Mars, april, juli, september och december, bjöd alla på rekordhöga månadsmedeltemperaturer i flera olika delar av Sverige. En långvarig värmebölja i juli med temperaturer på 30–34 grader i flera veckor drog in över Norra Norrland och medförde en del skogbränder.

För större delen av Götaland var 2025 ett torrare år än normalt, relativt genomsnittet 1991–2020 enligt SMHI. Lokalt var det till och med ett mycket torrt år där mycket lite nederbörd föll under perioden februari-april. Även delar av nordöstra Norrland var det torrare än normalt, om än i mindre grad.

Sommaren 2025 var varmare än normalt i så gott som hela landet med en avvikelse på 0–1,5 grader relativt periodens genomsnitt (1991–2020). De största avvikelserna konstaterades i norra Norrland. Framför allt var det den långvariga värmeböljan i juli som lade grunden till denna avvikelse gentemot normalvärdet. På de allra flesta håll i landet räcker det dock att gå tillbaka till någon av somrarna 2021–2024 för att finna en varmare upplaga.

Nederbördsmässigt blev sommaren allmänt torrare än normalt i Götaland och i Norra Norrland. I östra Skåne föll lokalt omkring 50 procent av normal sommarnederbörd. I Svealand och södra Norrland var det däremot allmänt en övervikt åt det blötare hållet. Lokalt i Jämtlandsfjällen och nedre Dalälven föll mer än 150 procent av normal sommarnederbörd.

Figur 1 till vänster. Medeltemperaturens avvikelse från normalperioden 1991–2020 för sommaren 2025. Figur 2 till höger. Nederbörden i procent av normalperioden 1991–2020 för sommaren 2025. <https://www.smhi.se/klimat/klimatet-da-och-nu/arets-och-arstidernas-vader/arets-och-arstidernas-vader-och-vatten/2025-08-28-sommaren-2025---varm-i-norra-norrland>. Hämtad 2026-02-18.

Tillgången på vatten under vegetationsperioden är direkt avgörande för trädens välmående. På flera håll i Götaland rapporterades om nyplanteringar som tagit skada på grund av torka. Torkan har även angetts som orsak till att snytbaggskadorna har förvärrats i år i Götaland i bland annat i Kronoberg och på västkusten.

De problem som uppmärksammats med torkstressade tallar på Gotland, fortsatte under 2025. Det är främst planterade medelålders tallar på låga boniteter som påverkats med starkt reducerad årsringstillväxt under en följd av år. Sannolikt berörs flera hundra hektar tallskog. De undersökningar som SLU genomförde på Gotland under februari–augusti 2025 visar att de observerade skadorna på tallar framför allt är kopplade till försvagade individer. Flera svamparter påträffades, men de uppträder huvudsakligen som sekundära patogener¹ eller opportunist². I kombination med andra stressfaktorer kan de ändå orsaka betydande skador. Resultaten från undersökningarna indikerar att de aktuella skadorna inte har orsakats av enskilda primära patogener, utan är resultatet av ett komplext samspel

¹ Med sekundära patogener menas svampar som bara kan infektera något som redan är skadat, stressat eller försvagat.

² Med opportunist² menas här svampar som tar chansen (“opportunity”) att orsaka sjukdom när tillfället ges – alltså när organismens försvar är nedsatt eller något är i obalans.

mellan svampangrepp, insektsangrepp och miljöstress med torka som en viktig bidragande komponent.³

Bild 1. Stressade tallar på Gotland 2025. Foto Patrik Karlsson, Skogsstyrelsen.

1.1.2 Skogsbränder

Sommaren 2025 genomförde Myndigheten för civilt försvar (MCF) de mest omfattande skogsbrandsinsatserna sedan 2018 – både i Sverige och internationellt.⁴ Trots detta, eller tack vare detta, uppstod inga stora skogsbränder 2025. Den nationella beredskapen av flygande resurser har varit på rekordnivå, vilket gjorde att många bränder inte tilläts bli så stora.

Med stöd av främst satellitbilder och SOS alarmpunkter har Skogsstyrelsen kunnat registrera 132 st och 345 ha oplanerade skogsbränder (cirka 0,5 hektar eller större) på huvudsakligen produktiv skogsmark under året. Det är betydligt mer än år 2024 men inte lika omfattande som 2023. Den verkliga mängden skogsbränder kan dock vara betydligt större då inte alla små bränder är detekterade med satelliter eller noterade via SOS. De största oplanerade bränderna noterades i Hylte kommun (34 ha) och Vaggeryds kommun (22 ha) i Götaland. Flest bränder registrerades dock i Norrbottens län (31 st) där i princip alla inträffade i samband med värmeböljan i juli månad.

³ Iryna Matsiakh och Audrius Menkis. 2025-09-11. Diagnostisk arbetsrapport. SLU Skogsskadecentrum.

⁴ MCF 2025. Sveriges rekordinsatser mot skogsbränder 2025. Nyhet publicerad den 27 oktober 2025. <https://www.mcf.se/sv/aktuellt/nyheter/2025/oktober/sveriges-rekordinsatser-mot-skogsbrander-2025/>

Utöver de oplanerade skogsbränderna registrerades totalt 948 hektar planerade naturvårds- och hyggesbränder.

Tabell 1. Oplanerade skogsbränder (0,5 ha eller större) respektive planerade naturvårds- och hyggesbränder de senaste tre åren i Sverige.

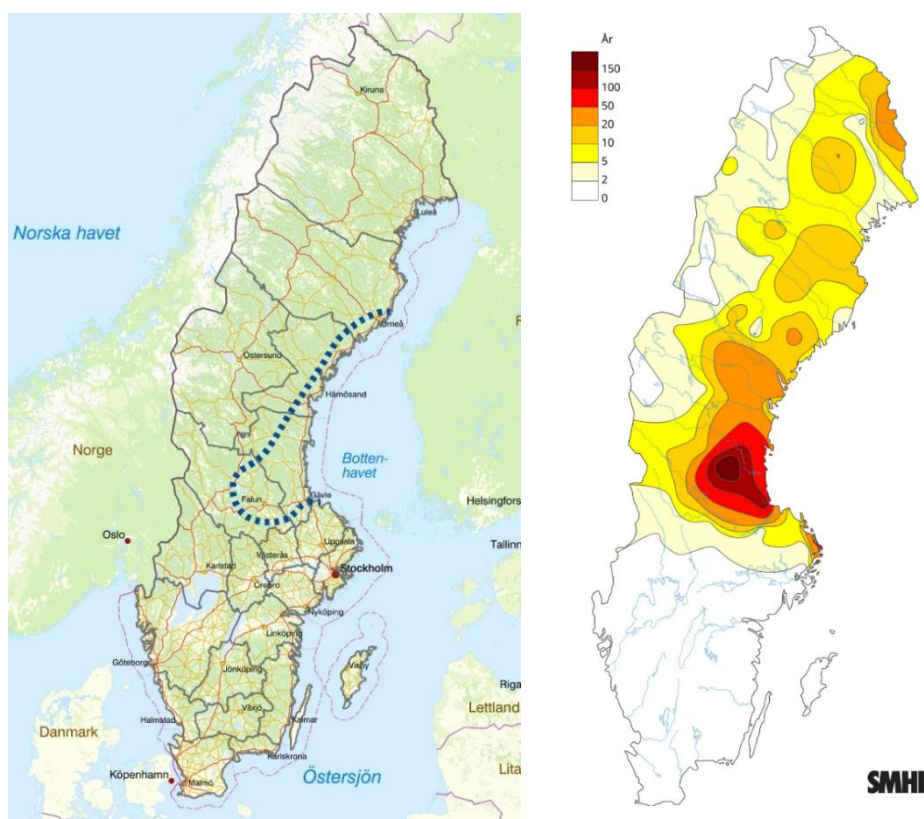
År	Oplanerade (st)	Oplanerade (ha)	Planerade (ha)
2025	132	345	948
2024	117	185	900
2023	170	530	650

Mer detaljerad statistik om antal bränder och brandtillbud baserad på händelserapporter från räddningstjänsten finns hos Myndigheten för civilt försvar (MCF).

1.1.3 Stormskador

Flera stormar drabbade Sverige under året. Den mest omfattande var stormen Johannes som fällde närmare 11 miljoner skogskubikmeter, vilket är den tredje största i Sverige på 2000-talet⁵. Stormen drog in den 27 december över ett stort område i Norrland och följdes av kraftigt snöfall. Skadorna uppskattades vara värst i Dalarnas och Gävleborgs län som enligt beräkningar svarar för 95 procent av den stormskadade volymen. Mest skador uppstod i nygallrade skogsbestånd, nya hyggeskanter samt i fröträdsställningar och kvarlämnade hänsynsträd på hyggen. Eftersom de hårda vindarna drog in brett över Norrland och delar av Svealand drabbades även andra områden av skador.

⁵ Skogsstyrelsen 2024. Skogsskadornas utveckling sedan 1993. Rapport 2024/15.
<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2024/rapport-2024-15-skogsskadornas-utveckling-sedan-1993.pdf>

Figur 3 till vänster. Ungefärlig avgränsning av de kraftigaste skogsskadorna efter stormen Johannes den 27 december 2025. Figur 4 till höger. Beräknad återkomsttid för byvindshastigheten under stormen Johannes. Illustration SMHI

Övriga stormar i Sverige var av betydligt mindre omfattning. Den 17–18 januari drabbades norra Jämtland av en storm som skadade omkring 350 000 skogskubikmeter. Contorttallen drabbades hårdast med omfattande toppbrott och stormskador även i ogallrade bestånd i vindutsatta lägen. Nygallrade tallbestånd drabbades också hårt, oavsett tallart.

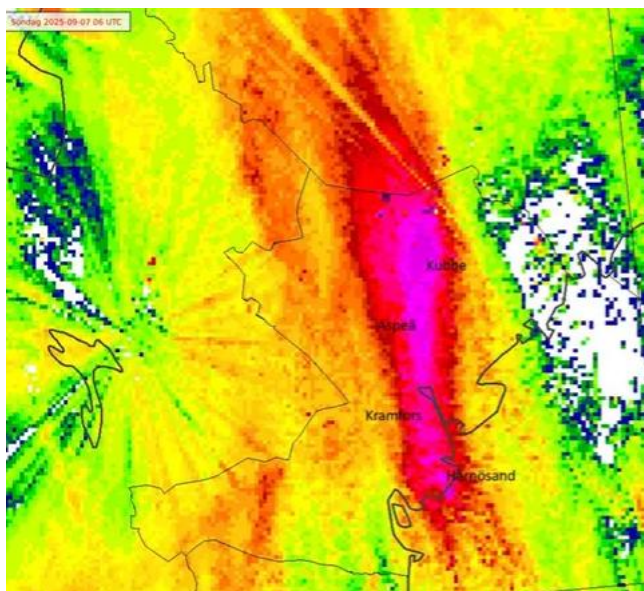
I Götaland drog stormarna Floriane (7–8 januari) och Amy (4–5 oktober) in från väst men orsakade bara lindriga skador.

Under sommaren och hösten rapporterades sammanlagt sex tromber i landet (Värmland, Dalarna, Blekinge, Kronobergs och Jönköpings län). Tromberna orsakade vindfällda träd, men den totala omfattningen är oklar. Tromberna har dock varit starkt begränsade i sin utbredning, vilket betyder att inga större volymer antas ha blåst ned.

1.1.4 Skador på grund av kraftig nederbörd

Drygt 140 mm regn föll under mindre än ett dygn den 6–7 september i delar av Västernorrland. Området berörde 1 260 ha landareal enligt Skogsstyrelsens kartanalys. De extrema nederbördsmängderna med efterföljande kraftigt förhöjda flöden orsakade stora skador på infrastrukturen. Skogsstyrelsen uppskattar

skadorna på enbart privata skogsbilvägsnätet till ca 20 miljoner kronor.⁶ Skadorna bestod främst av skador på vägtrummor, bortspolade vägtrummor, avskurna vägar, djupa rinnsador längs väg och urspolade vägdiken. Utöver detta rapporterades om en stor mängd skador på det allmänna vägnätet och statsunderstödda enskilda vägnätet. Därutöver drabbades tågbanorna i området med två tågurspårningar som följd.

Figur 5. Ackumulerad nederbörd för dygnet den 6 september 2025 beräknad utifrån väderdarradata. Ju intensivare röd-violett färg desto mer nederbörd. Källa: SMHI.
<https://www.smhi.se/blogg/blogg/2025-09-16-ett-av-de-kraftigaste-septemberregnen-i-sverige>

Skogsstyrelsens övergripande analys av 123 skadepunkter på väg- och järnvägsnät visade att skogsbruksåtgärder såsom avverkningar och skogsbilvägar samt körskador, inom och i anslutning till det skadedrabbade området, påverkade skadebilden. Den totala omfattningen och påverkan på enskilda skadepunkter är dock svårbedömda och skulle behöva analyseras ytterligare.⁷

Tidigare, i slutet av juli i samband med skyfall drabbades även södra delen av Vansbro kommun av skador på skoglig infrastruktur. Under skyfallet skadades ett flertal enskilda vägar. Skadorna bestod av bortspolade vägar och skador vid vägtrummor.

1.2 Biotiska skador

1.2.1 Skador orsakade av däggdjur och fåglar

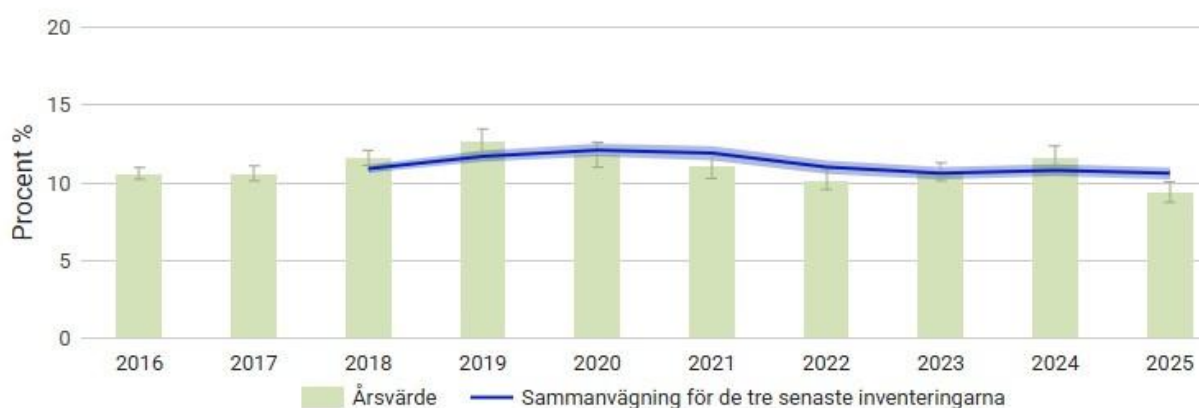
Betesskador enligt Äbin

Resultatet från 2025 års älgbetesinventering (Äbin) av nära 50 000 provytor runt om i landet visar att årsskadorna på tall uppgår till 9 procent. Det är en minskning med tre procentenheter jämfört med förra året. Tydligast är minskningen i Götaland och Södra Norrland. Skadenivåerna varierar samtidigt över landet.

⁶ Skogsstyrelsen 2025a. Skador efter skyfallen i Västernorrland. Dnr 2026/144.

⁷ Skogsstyrelsen 2025b. Skogsstyrelsens analys av skogsbruksåtgärder i anslutning till Trafikverkets skadepunkter i Västernorrland efter skyfallen i september 2025. Dnr 2025/3980.

Södra Norrland (Västernorrland, Jämtland och Gävleborgs län) visar på de lägsta skadorna sedan 2016, då resultaten började presenteras i sin nuvarande form, och har över tid minskat från 14 till 8 procent. Norra Norrland (Norrbotten och Västerbotten) visar också den lägsta nivån sedan 2016 med 10 procents skador, men det behövs längre tidsserier för att veta om nedgången i Norra Norrland är ett långsiktigt trendbrott. Den ovanligt snöfattiga vintern kan ha påverkat resultatet och vara en del av förklaringen till årets minskade skador. Mest skador konstateras i Svealand med 11 procent årsskador och trenden är oförändrad. I Götaland är årsskadorna 10 procent, vilket är klart mindre än för några år sedan då årsskadorna låg på runt 15 procent. Trots vissa positiva trender är skadenivåerna fortfarande betydligt över den tolerabla nivån där målet i allmänhet är max fem procent årsskadade tallar. Resultaten styrks även av Riksskogstaxeringens inventering som visar på liknande skadenivåer och utveckling även om 2025 års inventeringsdata saknas vid denna rapportens publicering.⁸

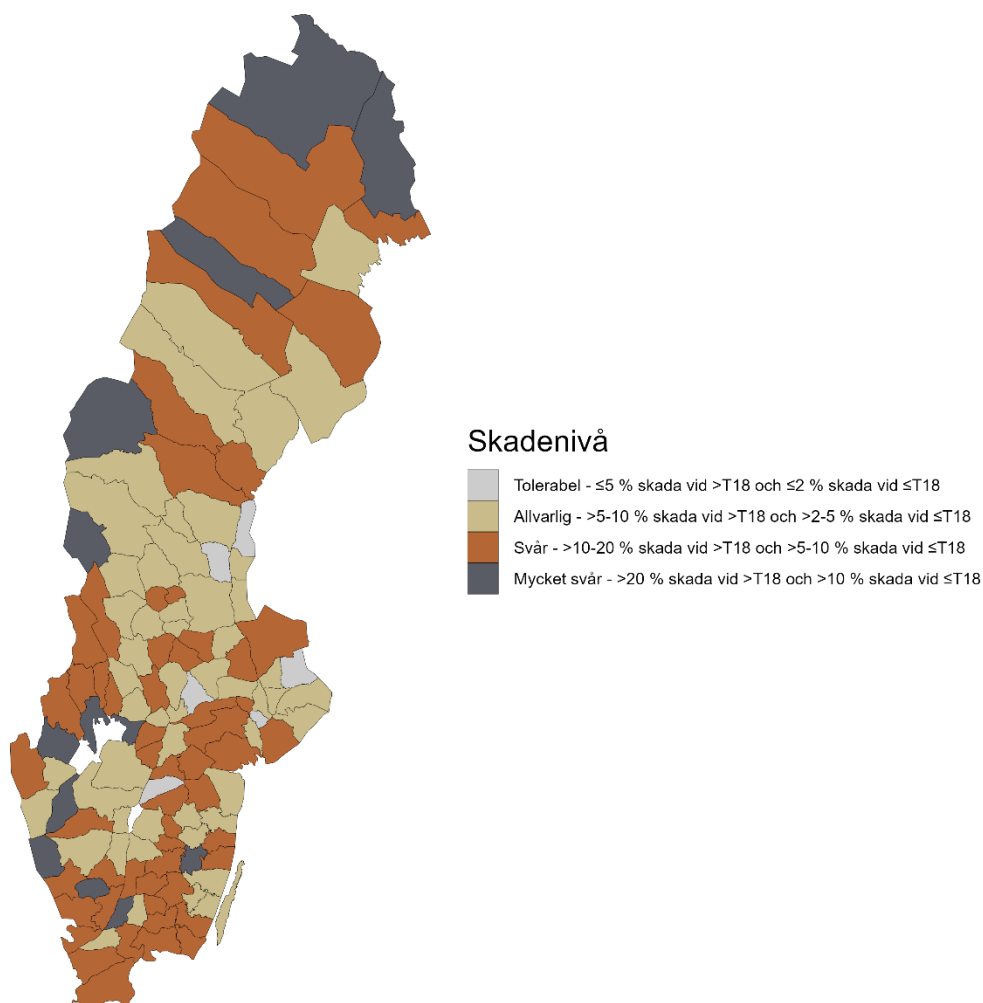

Figur 6. Resultat från Åbin omfattande hela landet. Andel tallstammar i ungskog som årligen skadas av vilt. Sammanvägning av de senaste tre årens inventering visar en skadenivå på 11 procent. Felmarginall visas med felstolpar och en ljusare zon kring linjen.

Precis som landskapet varierar skadorna stort över landet och mellan olika län och älgförvaltningsområden (ÄFO). Sex områden i landet når målet för en tolerabel skadenivå i medeltal de senaste tre inventeringarna. Det är fem områden fler än förra året.

⁸ SLU Riksskogstaxering. Skogsdata 2025. Institutionen för skoglig resurshushållning, SLU Umeå. https://www.slu.se/globalassets/slu.se/om-slu/organisation/institutioner/skoglig-resurshushallning/riksskogstaxeringen/dokument/skogsdata/skogsdata_2025_web.pdf

Medel årsskador tall (senaste tre inventeringar)

Figur 7. Kartan visar skadenivåer i de olika älgförvaltningsområdena baserat på medeltal av de senaste tre inventeringarna. Tallstammarna som inventeras är 1–4 meter höga.

I Äbin registreras även andelen oskadade tallstammar det vill säga tallstammar som vare sig har en viltskada från det senaste året eller en viltskada från tidigare år. Glädjande nog fortsätter andelen oskadade tallar att öka och årets resultat landar på 68 procent oskadade tallar. Målsättningen är att minst 85 procent av inventerade tallstammar ska vara oskadade av vilt.

Tallen är en uppskattad föda för älgar, rådjur och andra vilda hjortdjur. Att öka mängden tall i skogen är en av flera åtgärder⁹ för att skapa bättre balans mellan skog och vilt, det vill säga mellan antalet hjortdjur, deras tillgång på föda och betesskadorna i skogen. Äbin mäter därför också andelen tall och årets resultat visar att alla landsdelar utom Götaland når målet att minst 80 procent av ungskogen på mager mark är föryngrad med tall. I Götaland är den tidigare

⁹ Skogsstyrelsen 2025c. Viltanpassad skogsskötsel. <https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/olika-satt-att-skota-din-skog/viltanpassad-skogsskotsel/>

positiva utvecklingen bruten och trenden de senaste tre åren är i stället att andelen tall på mager mark minskar och är nu under 50 procent. Observera att detta gäller för tallar som är 1–4 meter höga vid mätningstillfället. För mer detaljerad information om Äbin-resultat hänvisas till Skogsstyrelsens webbtjänst Skoglig betesinventering.

1.2.1.1 Betesskador enligt Återväxtuppföljningen

Återväxtuppföljningen är en stickprovsinventering och genomförs sex år efter avverkningen i södra Sverige respektive åtta år efter avverkning i norra Sverige. Det innebär att de flesta plantorna vid inventeringstidpunkten i normalfallet är mellan 20 och 150 cm (beroende på bonitet, förnygringsmetod och planteringstidpunkt). Trenden är att skadorna fortsätter minska. Medelvärdet av de tre senaste inventeringarna (2023–2025) i landet visar att runt nio procent av tallarnas huvudstammar är betade på det senaste eller näst senaste toppskottet. Variationen är dock stor mellan landsdelarna. Mest skador har Götaland och Svealand med 17 respektive 12 procent skadeandel medan Södra Norrland och Norra Norrland har 6 respektive 2 procent skador.¹⁰

I och med att tallplantorna är relativt små vid inventeringstidpunkten kan det antas att rådjuren står för den större delen av skadorna i södra Sverige, men även dovhjort betar barrträdsplantor. I Norrland är rådjurspopulationen mindre och plantorna är täckta av snö större delen av vintern, vilket kan förklara den mindre skadenivån där.

1.2.1.2 Betesskador från kronhjort

Det görs ingen yttäckande inventering av kronhjortens barknag och barkflängning på gran. Därmed går det inte heller att med säkerhet uttala sig om skadenivåerna eller utveckling över tid för denna skadetyper. Dock är dessa skador fortsatt ett stort problem lokalt främst i Skåne, Blekinge och Jämtland. Bedömningen är att kronhjorten håller på att utöka sitt utbredningsområde och att populationen ökar i Kronoberg, Halland och Skåne.

1.2.1.3 Betesskador från dovhjort

Dovhjort förekommer främst i Götaland och Svealand och uppfattningen är att arten ökar sitt utbredningsområde. Nu finns arten på betydligt fler platser än för bara 10 år sedan. Dohjorten är en så kallad generalist och kan anpassa sig och flytta med fodret i landskapet. Kvistbete både på barrträd och lövträd förekommer som en del i kosten och orsakar därmed skador på ungslogen. Även barknag förekommer i såväl äldre röjningsskog som i gallringsskog på tall och gran. En inte oväsentlig skada är fejningskador som även orsakas av andra hjortdjur.

Från Skåne rapporteras om många bokförnygringar som spolieras redan det första året genom dovhjortens betning på späda groddplantor. På flera håll behövs nu mer stängsling för att få till en lyckad bokförnygring.

¹⁰ Skogsstyrelsen 2025d. Resultat från Skogsstyrelsens återväxtuppföljning som ingår i den officiella statistikprodukten Återväxternas kvalitet. Opublicerat delresultat.

1.2.1.4 Betesskador från rådjur

Skador på plantskog orsakade av rådjur är vanliga i främst Götaland och Svealand. Skadorna kan variera mycket, och lokalt kan betesskadorna vara mycket allvarliga. Tillgången på lodjur, som är en stark predator på rådjur, påverkar också skadebilden.

Bedömningen i Svealand är att skadorna ligger kvar på en likartad nivå. I Götaland är uppfattningen att skadorna ökar på en del håll bland annat i Blekinge. Däremot bedöms skadorna ha minskat lokalt i områden där lo har etablerat sig exempelvis i delar av Halland, Jönköping och Blekinge.

1.2.1.5 Övriga betesskador

Barkgnag på gran i gallringsålder är mest känt som ett problem orsakad av kronhjort. Mindre känt är att även älg vid vissa förutsättningar också gör motsvarande gnag. Granbestånd i odlingslandskap bland annat i Östergötland och Skåne är särskilt utsatta. Dessa typer av skador leder till omfattande rötskador, vilket innebär ekonomiska förluster i form av kvalitetssänkning och oftast med förtida avverkning som följd.

Bild 2. Barkgnag konstaterad orsakad av älgko och kalv i 30-årig gallringsskog av gran i Östergötland. Foto Karin Ekströmer, Skogsstyrelsen

Under 2025 rapporterades om få sorkskador på plantor i norra Sverige, men iakttagelser om ovanligt mycket sork i skogen under hösten pekar på att sorkskadorna har ökat vintern 25/26.

Bäver har lokalt rapporterats orsaka stora problem i Uppland där bäverdammar dränker skog. Även i Östergötland upplevs bävern vara ett stort problem lokalt. Bäverdammar har rivits för att inte stora arealer skog ska dö eller infrastruktur ska skadas allvarligt. Uppfattningen är att bävern har spridit sig mer söderut i länet de senaste åren.

Bild 3. Rivning av bäverdamm. Foto: Mattias Sparf, Skogsstyrelsen

1.2.2 Rotticka

Rotticka är den allvarligaste skadesvampen i landet, speciellt i södra Sverige men med klimatförändringarna är rotticka ett ökande problem i norra Sverige. Det har tidigare gjorts beräkningar på att enbart virkesförsämringen, som rotrötan medför, kostar skogsbruket cirka en miljard kronor årligen i Sverige. Därutöver tillkommer tillväxtminskning på infekterade träd.

Det finns tyvärr inga tillförlitliga uppgifter om utvecklingen och omfattningen av rotröta i landet, men med hjälp av produktionsdata från skördare har Skogforsk analyserat och beräknat omfattningen samt visat hur rötförekomsten varierar geografiskt¹¹. Resultaten visar att röta är vanligt förekommande i granbestånd vid slutavverkning. I genomsnitt är 19 procent av granarna i timmerdimension rötangripna på nationell nivå. Samtidigt fanns tydliga regionala skillnader. I Norra Norrland är andelen angripna granar 10 procent, medan motsvarande nivå är 23 procent i både Svealand och Götaland. Resultaten visar därmed en tydlig nord-sydlig gradient i rötförekomsten.

Den mer detaljerade kartläggningen identifierade också flera områden med särskilt hög rötandel bland annat i Storsjöområdet, kustlandet i Ångermanland och Medelpad, Mälardalen, området väster om Vänern samt Gotland. I Götaland framträdde dessutom en tydlig öst-västlig gradient i rötförekomsten.

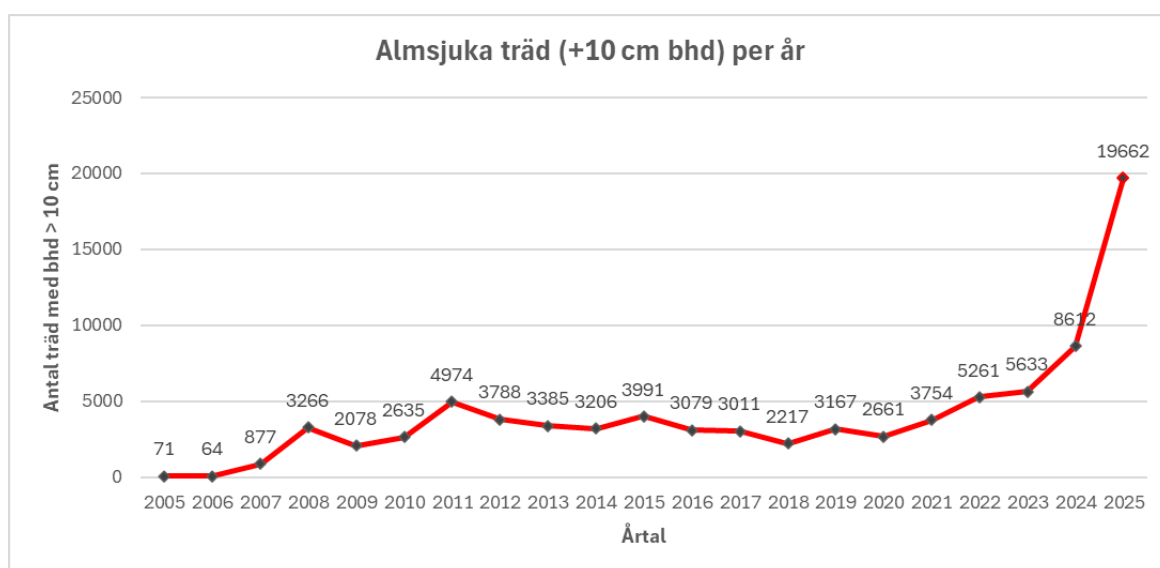
Mest känt är att gran drabbas, men även andra trädslag kan angripas. Rotticka på tall uppmärksammas allt oftare och noteringar görs runt om i främst Götaland. Dödlighet uppkommer både i ungskogsfasen och i äldre skog. Skadan kan sprida sig inom bestånden som utökande brunnar. Ståndorterna har ofta en dragning mot sandig jordart.

1.2.3 Almsjuka

Almsjukan fortsätter att sprida sig och det verkar som att spridningen har ökat även i år. Noteringar om almsjuka finns i hela Götaland och Svealand. I Skåne och Blekinge rapporteras om att äldre oskadade almar börjar bli sällsynta. I de områden där almsjukan tidigare slagit ut alla äldre träd kommer det rapporteras om att de unga träden som etablerat sig och nått en höjd av 7–10 meters har blivit angripna, vilket kommer få en stor påverkan på den biologiska mångfalden framöver.

På Gotland rapporteras om en kraftig ökning av almsjuka jämfört med tidigare år.

¹¹ Björn Hannrup m fl. 2026. Nationell kartläggning av förekomsten av röta i gran. Arbetsrapport 1262-2026, Skogforsk. <https://www.skogforsk.se/kunskapsbanken/kunskapsartiklar/2026/rota-i-gran-kartlagd-med-skordardata--stora-skillnader-over-landet/>

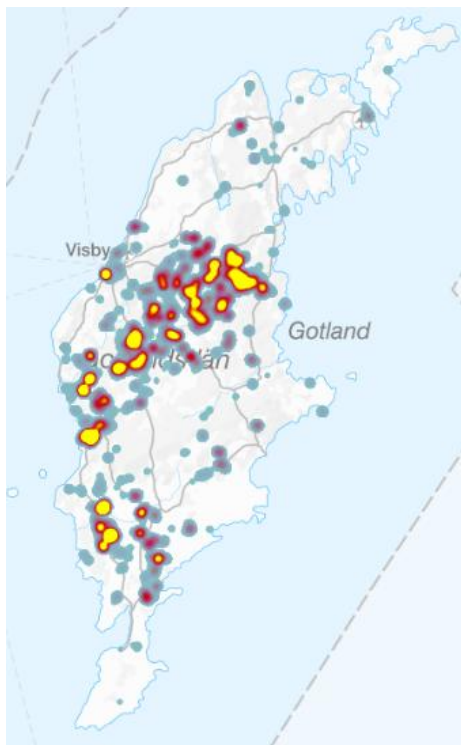
Figur 8. Utveckling almsjuka träd över tid. Skogsstyrelsen

Inventering och bekämpning av almsjuka har pågått sedan 2007 på Gotland. Skogsstyrelsens förstärkta anslag och möjligheter att utfärda förelägganden har dock inneburit väsentliga möjligheter att förbättra bekämpningsarbetet bland annat genom att inventera under augusti och september i stället för juni-september. Det har i sin tur inneburit fler inventerare under kortare period. En stor fördel med 2025 års inventeringsperiod är att symptomen av almsjuka är mer framträdande då och därmed lättare att upptäcka. Dessutom hinner träd som infekterats under sommaren få upptäckbara symptom.

Bild 4. Almsjuka almar som har fått gula och bruna blad, eller tappat dom helt, står framför flera almar med gröna blad. Foto Amanda Overmark, Skogsstyrelsen, 2025-09-03.

Utöver 2025 års omfattande inventering bedömer Skogsstyrelsen att ökningen av sjuka almar även beror på att många kvarlämnade vedhögar inte blivit hanterade i tid. Almsplintborrharna har kunnat föröka sig i den relativt färska almsjuka veden samt påtagligt spridit och ökat almsjukan i närområdet.

Figur 9. Största koncentrationerna av almsjukan på Gotland enligt 2025 års inventering. Ju gulare desto fler skadade träd. Skogsstyrelsen.

Utvecklingen är allvarlig då Gotland innehåller Norra Europas största bestånd av alm. Dessa träd har inte minst en stor och viktig funktion såsom bärare av biologisk mångfald.

1.2.4 *Godronia sp.*

Svampen *Godronia sp.* i kombination med en utlösande stressfaktor som torkan 2018 var den troliga förklaringen till björkskadorna i Uråsa söder om Växjö enligt SLU:s fältundersökningar 2024.¹² Liknande skador med utglesade kronor, döda björktoppar, döda grenar och knoppar har i år rapporterats i ett begränsat område väster om Tingsryd. Även här bedöms *Godronia* vara en bidragande orsak.

¹² Olson Å. m fl. 2024. Fältundersökning av björkskadorna i Uråsa. SLU Skogsskadecentrum.

Bild 5. Björkknopp infekterad av *Godronia*. Foto Audrius Menkis, SLU

Godronia har även konstaterats på planterade björkplantor i Småland. Plantorna visade symptom på döda eller outvecklade blad och knoppar samt dödad inre trävävnad. Undersökningen visade närvaro av flera svamparter men mest frekvent var arter inom släktet *Godronia*. Sammantaget tydde fynden på att flera svamppatogener samtidigt kan ha bidragit till skadorna. Deras påverkan förstärks sannolikt av abiotiska faktorer såsom frostsador, långvarig torka eller andra klimatrelaterade stressmoment. Denna kombination har troligen försvagat plantornas motståndskraft och banat väg för endofyter¹³ att övergå till patogent beteende (sjukdomsframkallande).

I Halland har det även i år rapporteras om svampskador på medelålders till äldre alar, där grenar och knoppar angripits av svamp från släktet *Godronia*. Skadorna bedöms på samma nivå som tidigare år, men skadorna är återkommande och medför starkt utglesade kronor i dessa områden. Skadorna förekommer både intill vattendrag och i bestånd.

1.2.5 Diplodia och Sydowia

Diplodia upptäcktes i Sverige år 2013 och är väl etablerad i landet. Svampen orsakar skottspetsdöd på flera tallarter och kan med upprepade hårda angrepp medföra att träden dör. Under 2025 har *diplodia* konstaterats på två större områden i Östergötland där även svampen *sydowia* förekom.

I Skåne har ett utbrott av *diplodia* i kombination med knäckesjuka pågått några år. Med stor sannolikhet har det även konstaterats ett pågående angrepp av *diplodia* och *sydowia* på contortatall i norra delen av Gävleborg.

Bild 6. Tall i Boxholm, Östergötland som har kraftiga angrepp av *diplodia*, även spår av knäckesjuka och andra skadesvampar har identifierades av SLU vid analysen. Foto Mattias Sparf, Skogsstyrelsen.

¹³ Med endofyter menas här svampar som lever inuti växter utan att orsaka sjukdom.

1.2.6 Törskatesvamp

Törskateangrepp är fortsatt ett relativt stort problem i främst Norra Norrland, men angrepp förekommer över stora delar av Norrland. Rapporter har inkommit om ökande törskateangrepp i Härjedalen.

Riksskogstaxeringen visar att ungefär 2 procent av alla tallar i Södra och Norra Norrland i huggningsklass B3-D2 är skadade. Uppgifterna gäller för produktiv skogsmark utanför formellt skyddade områden och för tidsperioden 2020–2024.¹⁴

Även i södra Sverige rapporteras om törskateangrepp, men då är det fråga om den icke-värdväxlande varianten som främst drabbar större tallar. Från Östergötland rapporteras om ökande angrepp, men om ökningen beror på ökad medvetenhet eller en faktisk ökning är oklart.

1.2.7 Övriga svampskador

1.2.7.1 Övriga skadesvampar på tall

I östra Svealand och östra Götaland har det under senare år rapporterats om döende och döda tallar. Det är fullstora träd som plötsligt vissnar och blir bruna i kronan. Vanligtvis är det träd som lämnats som fröträd eller naturvärdesträd på eller intill hyggen. Pågående analyser och fältförsök pekar på att svampen *Ophiostoma minus* skulle kunna vara en bidragande orsak till traddöden. Den bör dock ha spridits till träden av någon insekt. Undersökningarna visade att många av de dödade träden var angripna av blå praktbagge. Utredningen fortsätter 2026.

Tallskytte och knäckesjuka är vanligt förekommande i södra Sverige. Skadorna ansågs vara på en normal nivå 2025. Möjligtvis kan knäckesjukan ha ökat på senare år i ett flertal län i Götaland.

1.2.7.2 Alrost

I slutet av sommaren uppmärksammades ett utbrott av den invasiva skadesvampen alrost. Angreppen är spridda över hela Gävleborgs län men rapporter finns även från angränsande län. Angrepp kan orsaka förtidig bladfällning.

Bild 7. Gråal angripen av alrost. Foto Nils Frank, Skogsstyrelsen.

¹⁴ Skogsdata 2025. SLU Riksskogstaxering. Institutionen för skoglig resurshushållning, SLU Umeå. https://www.slu.se/globalassets/slu.se/om-slu/organisation/institutioner/skoglig-resurshushallning/riksskogstaxeringen/dokument/skogsdata/skogsdata_2025_web.pdf

1.2.7.3 Svampskador på ek

I ett område norr om Linköping har ekbestånd drabbats av olika svampangrepp och orsakat tynande ekar och till slut trädod. SLU:s analyser av prover visar att relativt många svamparter är inblandade. Det förekom arter som är främst saprofyter¹⁵ och bryter ned organiskt material, men analyserna visade också närvaro av endofyter och svaga patogener. En teori är att torkan 2018 utlöste skadorna och att ekarna inte har kunnat återhämta sig efter detta.

Bild 8 och 9. Ekar utanför Linköping som är angripna av olika svampar. Ekarna tynar bort innan de till slut dör. I den vänstra bilden syns en döende ek och till höger en närbild på stammen (ljusa fläcken är karvad vid fototillfället). Foto Mattias Sparf, Skogsstyrelsen.

1.2.7.4 Svampskador på plantor i plantskolor respektive i skogen

Under 2025 har SLU analyserat ett antal plantskolors plantmaterial. Resultatet visar att de flesta svampskadorna orsakades av gråmögel (35,7 procent), följt av *Phoma herbarum* (10,7 procent), knäckesjuka (7,1 procent) och Sirococcus (7,1 procent). *Diplodia* (3,6 procent) påträffades sällan i skogsplantkolorna. Bland alla analyserade plantor var tall värd för cirka 50 procent av skadorna.

Efter utplantering i skogen var problemen fortfarande störst hos tall, med följande fördelning av svampskador: gråmögel 40 procent, *Phoma herbarum* 20 procent och tallskytte 20 procent. Björkplantor drabbades efter utplantering främst av basfläcksjuka som egentligen består av flera olika svamparter.

1.2.8 Granbarkborre

Någon inventering av granbarkborreskadorna har inte gjorts under 2025. Den främsta anledningen var att föregående års inventering visade på en minskning med 95 procent jämfört med 2021 då barkborreskadorna var som störst. Den samlade bilden år 2025 är att skadorna är tillbaka på en nivå som rådde innan utbrottet 2018, men att det i vissa områden fortfarande är en förhöjd skadenivå.

¹⁵ Med saprofyter menas organismer (ofta svampar och bakterier) som lever av att bryta ner dött organiskt material.

Bland annat anses norra och östra Östergötland samt kustområdet i Kalmar län ha mer skador än normalt. Preliminära siffror från den långsiktiga övervakningen av granbarkborrens populationsnivå, som görs tillsammans med SLU på nio olika platser i landet, visar att barkborrarnas antal ser ut att minska jämfört med 2024 på alla orter utom möjligen i Norrbotten. Det finns dock en risk för att barkborrepopulationen kommer att öka igen i och med de stormar och hårda vindar som har drabbat Sverige under året. Det är därför extra viktigt att upparbeta vindfällan av gran efter höstens och vinterns stormar.

1.2.9 Dubbelögad bastborre

Liksom populationen av granbarkborre verkar populationen och skadorna av dubbelögad bastborre ha minskat betydligt jämfört med tidigare år i senare tid. Som helhet är skadorna låga men bedömningen är att skadorna ökar i Götaland längs en östlig gradient.

1.2.10 Skarptandad barkborre

Skarptandad barkborre har dödat grupper av tallar nära Smålandskusten. Tre rapporter därifrån finns i SLU:s Skogsskada och alla är från bestånd i tidig gallringsfas. Det är ovanligt att så unga tallar dödas av skarptandad barkborre. En fundering är om det hänger ihop med vädersituationen (främst torra) och/eller angrepp av svampar. En rapport om äldre tallar på hållmark som dödas finns från Stockholmstrakten och stämmer mer med tidigare erfarenheter av arten.

Skarptandad barkborre är en art som vi bör ha extra uppmärksamhet på. I sydöstra Finland har det konstaterats att skarptandad barkborre har angripit trädskronorna och fört med sig diplodia, vilket har gjort att träden dött på kort tid. Detta har dock inte konstaterats i Sverige ännu.

1.2.11 Utbrott av bladätande fjärilslarver

I början av sommaren var det mycket bladnag av fjärilslarver. I södra Götaland och längs västkusten har det varit ett utbrott av mindre frostfjäril (tidigare namn Allmän frostfjäril) i något fall med bekräftat inslag också av andra arter, främst lindmätare. Det är vanligt att arterna har utbrott samtidigt på samma plats. Det är framför allt ekar som har mer eller mindre kalätits av larverna, men även andra lövträd har drabbats. Mest dramatiskt har det sett ut i ekdominerade områden i Skåne, Halland och Kronobergs län, men det har även noterats skador i Västra Götalands län. Träden har dock återhämtat sig under sommaren och på sensommaren hade ekarna fått tillbaka merparten av lövskrudan.

Figur 10. Ungefärlig utbredning på utbrottet av Mindre frostfjäril enligt Skogsstyrelsen.

Bladätande fjärilar har det även konstaterats i Mälardalen, men här är det fråga om ekvecklare. Denna art är helt specialiserad på ek och det finns rapporter om rejält utglesade kronor från flera platser i Mälardalen.

Runt Mälardalen och i Uppland har även snedstreckad ekstyltmal fortsatt sitt utbrott, som nu pågått i många år. I Uppsalatrakten har angreppen varit ungefär av samma intensitet som året innan, vilket är oväntat. Trots att det har gått många år har skadorna inte visat någon tendens att minska. Orsaken skulle kunna finnas i att detta visat sig vara två olika arter, men om det kan förklara utbrottets långvarighet är inte färdigutrett.

1.2.12 Insektsskador på plantor

Uppfattningen är att snytbaggesskadorna ökar i södra Sverige. Störst ökning upplever man i de västra delarna där snytbaggen upplevs som problematisk. Exempelvis har Skogsstyrelsens Göteborgsdistrikt haft 60 plantbesiktningar på grund av snytbaggesskador under 2025, som normalt brukar vara 20–40. Även i Värmland upplevs skadorna öka i omfattning. Enligt resultat från Föryngringskollen¹⁶ beror de flesta avgångarna i Götaland på snytbagge och att plantorna är satta i ej markberedda planteringspunkter.¹⁷ Under 2025 dog i genomsnitt 3–7 procent av årets planterade plantor i landet av flera orsaker, vilket är något lägre än 2024 (7–8 procent) men betydligt lägre än 2023 (8–16 procent)

¹⁶ Föryngringskollen är ett femårigt forsknings- och utvecklingsprojekt som drivs av Skogforsk i samarbete med åtta skogsföretag. Målet är stabilare föryngringsresultat med högre överlevnad av planterade plantor. Detta åstadkoms genom att söka orsakssamband till de höga plantavgångarna och få en ökad förståelse för vilka faktorer som betyder mest för plantornas förmåga att överleva och etablera sig.

¹⁷ Skogforsk 2026. Årsrapport Föryngringskollen -Resultat 2025. Arbetsrapport 1266-2026. https://www.skogforsk.se/contentassets/19e269f71d8e4732a03d28b2cbce9a9b/arbetsrapport-1266-2026-foryngringskollen_resultat_2025.pdf

Bild 10. Gnag av snytbagge på granplanta. Snytbaggen har i det här fallet även gnagt på den skyddsbehandlade delen. Foto: Richard Näslund, Skogsstyrelsen.

Det finns rapporter från västra Värmland att svart granbastborre upplevs vara ett lika stort problem som snytbagge. Svart granbastborre upptäcks allt oftare som skadegörare i granplanteringarna även i Götaland. De mekaniska plantskydden gör mindre nytta mot denna skadegörare då gnaget sker främst på plantans rotdelar. Insektens biologi gör att den kan stanna många år på samma plats och göra fortsatt skada under längre tid än till exempel snytbaggen.

Skador av ögonvivel och öronvivel noteras allt oftare runt om i Götaland och i flera län upplever man att det är ett ökande problem. Endast i Blekinge uppfattas skadorna ha minskat under 2025. Ögonvivlar saknar flygförmåga och kan därmed bara förflytta sig till fots. Lokala populationer byggs upp och finns på plats när skogen avverkas och plantor sätts ut. Finns det då lite annan vegetation åter skalbaggarna på de utplanterade plantornas barr eller löv. Täta granbestånd som avverkas och där GROT tagits ut är riskbestånd om plantering sker relativt omgående. Mekaniska plantskydd hjälper inte mot insekten.

Bild 11. Ögonvivel. Foto Mattias Sparf, Skogsstyrelsen.

1.2.13 Övriga insektsskador på tall

Angrepp av blå praktbagge har uppmärksammats under senare år då den har varit inblandad i att stora mer eller mindre friställda naturvärdesträd eller fröträd plötsligt har dött. Undersökningar visade att träden även var angripna av blånadssvampen *Ophistoma minus* och att dessa två arter skulle kunna vara bidragande till att tallarna dog. Uppfattningen är att skadorna i östra Götaland verkar ha stannat av något. Nya tallar uppmärksammas dock fortfarande, framför allt utmed östkusten. Det är dock inte klarlagt om träden har dödats av blå praktbagge eller i kombination med något annat till exempel skarptandad barkborre. Även i Dalarna, Västmanland och Gävleborgs län har angrepp av blå praktbagge konstaterats på stående skog. Arten gynnas av värme och torka och uppenbarligen är arten fortsatt vanlig.

Det kraftiga utbrottet av tallspinnare som konstaterades på Gotska Sandön under 2024 har ännu inte klingat ut. Fortfarande år 2025 upptäcktes nya dödade träd.

Värt att notera är att angrepp av röd tallstekel på contortatall har registrerats på flera platser i Hälsingland.

Bild 12. Larver av röd tallstekel. Foto Josefina Sköld, från Skogsstyrelsens bildarkiv.

1.3 Nya växtskadegörare

För att minimera risken för att nya växtskadegörare etablerar sig i Sverige och orsakar omfattande skogsskador krävs beslut baserade på all relevant vetenskapligt grundad information som finns tillgänglig. SLU:s enhet för riskvärdering av växtskadegörare¹⁸ bidrar med sammanställningar och analyser av

¹⁸ SLU Riskvärdering av växtskadegörare, www.slu.se/riskvardering

sådan information. Under 2025 hanterades bland annat följande skogsskaderelaterade ärende:

1.3.1 *Toumeyella parvicornis* – en skadeinsekt på tall med potential att etablera sig i Sverige

Toumeyella parvicornis är en sköldlus som angriper bland annat *Pinus sylvestris* och *Pinus contorta*. Den har relativt nyligen spridit sig till Europa från Nordamerika och finns nu i Frankrike, Italien och Albanien. Sköldlusangreppen orsakar kronutglesning och kan till slut döda hela träd. En riskbedömning av riskvärderingsenheten gjordes 2025 där det sammanfattningsvis bedömdes som troligt att denna art skulle kunna sprida sig till Sverige genom handel med växter och att det är mycket troligt att den skulle kunna etablera sig i Sverige och orsaka skada.

1.4 Övriga skogsskador

På försommaren noterades på flera håll i Götaland att klibbalen inte slagit ut i vissa bestånd eller områden. Orsaken är i dagsläget okänd, men SLU utreder vad orsaken kan vara. Det som noterats är att många knoppar på alen har kläckhål. Omfattande skador har noterats i Östergötland, men noteringar finns även i Kronoberg, Kalmar, Halland och Jönköpings län. Liknande skador finns rapporterade på Skogsskada.se upp till Norrtälje trakten.

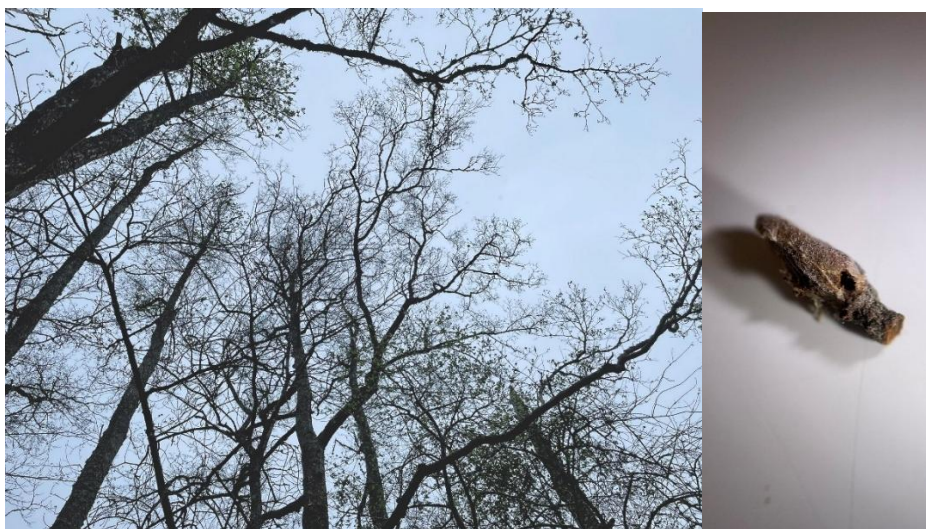

Bild 13 och 14. Bilden till vänster visar alskog i Östergötland som inte slagit ut den 10 juni. Bilden till höger visar alknopp med troligt kläckhål. Foto Mattias Sparf, Skogsstyrelsen.

Tillväxtstörning på unga tallar i form av främst proleptisk skottskjutning (extra skott utvecklas redan samma vegetationsperiod under vilken det anläggs) fortsätter att förekomma i landet. Även i år har det rapporterats om tillväxtstörningar i tidigare kända områden i Götaland. Tillväxtstörningar förekommer både på planterade och självföryngrade tallar. Nya studier visar att

tallplantor med högt kväveinnehåll och som utsätts för stora temperaturväxlingar under vintern löper ökad risk att drabbas av tillväxtstörningar.¹⁹

Fortsättningsvis inkommer rapporter om enstaka döda tallar, eller tallar med döda toppar och kronutglesning i Svealand. Omfattning och skadeorsak är okänd, men det inkommer minskade rapporter kring detta. Om det beror på en verklig förändring får framtiden utvisa. Skador på enstaka björkbestånd har också observerats. Björkarna har oförklarligt dött på beståndsnivå. Både orsak och omfattning är okänd.

¹⁹ Södra 2026. Artikel från medlemstidningen Södrakontakt nr 1.
<https://www.sodra.com/sv/se/skogsagare/kunskap/sodrakontakt/artiklar/2026/nummer-1/hogt-kvaveinnehall-och-varierande-vintertemperatur-okar-risken-for-tillvaxtstorningar-pa-tallplantor/>

2 Rekommendationer

2.1 Rekommendationer för att begränsa skadorna

För att möta de skadegörare och skadeorsaker som drabbar den svenska skogen gäller det att anpassa skogsskötseln och hjortstammarna²⁰ samt ståndortsanpassa så mycket som möjligt. En av flera förutsättningar för att kunna ståndortsanpassa vid föryngring och röjning samt att kunna nyttja en stor bredd vid trädslagsval och skapa blandskog och lövskog är att viltbetetrycket är på en låg/rimlig nivå. Trädslagsvalet bör inte styras av risken för viltbetesskador.

Markägare bör eftersträva stor variation på fastighets- och landskapsnivå i form av vitala skogar med olika trädslag och åldrar, måttligt stora bestånd och i tid utförda skötselåtgärder. Det bör även innehålla kontinuitetsskog, tillgång på död ved och skog med naturvårdsmål samt en god genetisk variation i landskapet. Detta med syfte att motverka risken att en viss skadeinsekt eller patogen orsakar omfattande skador.

Nedan följer några konkreta råd som är väl förankrat i forskningen om hur man kan begränsa skogsskador.

2.1.1 Abiotiska skador

Begränsa snöbrott och stormskador genom att bedriva en aktiv och anpassad skogsskötsel för att minska vindexponering. Detta kan åstadkommas genom att ha rätt trädslag på rätt mark och framför allt röja men även gallra i rätt tid och till rätt täthet. Ta även hänsyn till känsligheten hos de omgivande bestånden vid planering av gallring och slutavverkning för att undvika att öka deras vindexponering.

Undvik att gallra i skog som är över 20 meter hög (ungefärligt riktvärde) för att minimera risken för stormskador. Undvik också att överhålla trädslagsren, enskiktad granskog lång tid efter rekommenderad slutavverkningsålder, åtminstone upp till södra Norrland

Beståndskanter, befintliga och framtida efter avverkning av intilliggande bestånd, är känsliga för stormskador och insektsangrepp (granbarkborre). Planera för vilka beståndskanter som riskerar att bli vindexponerade utifrån framtida avverkningar, genom att vid föryngring, röjning och i viss mån gallring skapa stormtåliga bestånd med hjälp av trädslagsblandning, en låg andel gran och tidig och hård röjning och förstagallring i nämnda beståndskanter. Gles plantering kan även tillämpas, för att underlätta för plantorna att ”lära sig” vindklimatet, samt att möjliggöra för naturlig föryngring och brynbildning av buskar. Att skapa breda kantzoner med träd i stigande höjd kan även minska risken för vindfällande turbulens bakom kantzonen vid storm.

Torkstress är svårt att skydda sig mot på kort sikt. På längre sikt är en noggrann ståndortsanpassning med föryngring och skötsel för framför allt blandskog och barrblandskog på mellanboniteter och tall på svagare boniteter, troligen de viktigaste åtgärderna. Skogsskötselåtgärder – relativt hård röjning och tidig

²⁰ Med hjortdjur menas här älg, kronhjort, dovhjort och rådjur

gallring i rätt tid – är viktigt för att hålla träden i bestånden vitala och tåliga mot torka samt för att bibehålla den eftersträvade trädslagsblandningen. Eftersträva en ökad lövandel i skogen för att minska brandspridningen.

Motverka klimatförändringen genom att återvåta näringsrika och väl-dränerade utdikade torvmarker som leder till minskade utsläpp av koldioxid. Våtmarker kan också bidra till att höja grundvattennivån i skogslandskapet och därigenom minska eller hindra spridning av skogsbrand.

Minska risken för ras, erosion och slamströmmar inom riskområden genom ett anpassat skogsbruk såsom att avverka i etapper eller använda hyggesfria metoder samt undvik markberedning. Planera och bygg skogsbilvägar i samverkan med omgivande fastigheter och bygg vägarna för att tåla varmare vintrar och ökade vattenflöden

Ställ krav på drivningen och de entreprenörer som anlitas för att undvika körskador med risk för rötskador, skador på vattendrag samt för att undvika risk för erosion, ras och slamströmmar som kan skada vägtrummor och samhällsfunktioner nedströms. Följ rekommendationen för riskhantering avseende brand vid skogsarbete och råd för bevakning efter skogsbrand.²¹

Undvik att göra stora hyggen i syfte att motverka hög avrinning som kan skada vägtrummor och orsaka erosion, ras och slamströmmar. Det bidrar även till att bibehålla en högre grad av variation i landskapet, vilket i sig minskar riskerna för olika skadegörare.

Betrakta skogsfastigheten med ingående skogsbestånd och dess plats i ett övergripande landskap. Detta för att effektivt kunna planera olika beståndstyper, kantzoner mot vatten och våtmarker, skogsbryn i förhållande till öppen mark och planerade avverkningar samt ett effektivt skogsbilvägsnät. En landskapsövergripande planering underlättar åtgärder för att minimera risken för stormskador, spridning av skogsbrand, erosion, ras och slamströmmar samt underlättar åtkomsten av skogen för planering och åtgärder.

2.1.2 Viltbetesskador

För att motverka viltbetesskador är en av de viktigaste åtgärderna att ståndortsanpassa markerna, det vill säga rätt trädslag på rätt mark. Om mer magra och mellanbördiga marker planteras eller självföryngras med tall ökar förutsättningarna för att fler oskadade huvudstammar växer upp samt att mängden betesbegärligt bärris ökar. Rönn, asp, sälg och ek (RASE) är arter som bidrar till variationen i den nya skogen. Med viltfoderanpassade skötselåtgärder samt att arterna tillåts växa in i ungskogen ökar både mängden och kvaliteten på fodret.

Markägare och jägare som har kontinuerlig dialog om betesskador, fodermängd, hjortdjursstammarnas storlek, förebyggande åtgärder och genomför viltfoderanpassningar har ökade möjligheter att vända negativa trender på skogstillståndet. Inventeringar som underlag om hjortdjurens bete är ett viktigt verktyg i diskussionerna. En förutsättning för minskade betesskador är att det

²¹ <https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/skogsskador/skogsbrander/>

råder balans mellan hjortdjursstammarnas storlek och tillgången på foder samt att i skogsskötseln öka möjligheterna för ökat naturligt foderutbud²²

2.1.3 Insektsskador

Skapa blandbestånd av gran, tall och lövträd på olika sätt för att minska risken för stormfällningar och omfattande insektsangrepp. Blandskog möjliggör också saneringsgallring om ett av trädslagen i blandskogen angrips av en skadeinsekt eller en patogen.

Föryngra inte med gran på torr mark, vilket motverkar främst granbarkborre men även andra skadeinsekter. Gran på mager och torr mark godkänns normalt inte som huvudplanta på grund av otillfredsställande virkesproduktion.

Efterlev rekommenderade åtgärder vid insektsangrepp. Färska vindfällan av barrträd behöver omhändertas innan svärmingen sker. Genomför metoden ”Sök och plock sommar” så långt det är möjligt för att oskadliggöra så många granbarkborrar som möjligt och förhindra spridning.

Efterlev rekommenderade datum för ungsogsgröjning i tallskog med skorp bark för att minska risken för angrepp av mörghor (tall).

Motverka snytbaggesskador och andra plantskador genom att vara noggrann i planteringsarbetet. Hantera plantorna rätt så att det är vitala plantor som sätts. Markbered och plantera i ren mineraljord så långt som möjligt. Använd plantskydd.

2.1.4 Svampskador

Motverka spridning av rottröta genom att stubbehandla i barrbestånd i samband med avverkning i plusgrader i framför allt Götaland och Svealand, men även i delar av Norrland där rottickan är ett problem. Byt trädslag där angreppen varit betydande. Att skapa en blandskog med lövinslag efter ett hårt rötangreppet granbestånd kan hjälpa till att begränsa rötfrekvensen i nästa generation. Undvik slentrianmässig och onödig underröjning före gallringsingrepp vid plusgrader i framför allt Götaland och Svealand samt delar av Norrland där rottickan är ett problem.

2.2 Övrigt

Inspektera skogen regelbundet för att ha koll på vilka skador som uppstår och för att kunna agera i tid. Tillgänglig skog med bra vägnät underlättar övervakningen. Att vistas ute i skogen och observera utvecklingen och hålla sig ajour med vad som händer via forskning och media är en god start på det arbetet.

Använd SLU:s webbaserade verktyg Skogsskada²³ för att rapportera och identifiera skogsskador. Skogsskada är också en kunskapsbank med information om skogsskadegörare. Verktöget omfattar skador orsakade av svampar och insekter samt abiotiska skador som exempelvis frost eller torka.

²² Skogsstyrelsen 2023. Tänk vilt när du sköter din skog. [Tänk vilt när du sköter din skog - Skogsstyrelsen](#).

²³ <https://skogsskada.slu.se/>

Säkerställ god genetisk diversitet på landskapsnivå för att främja skoglig produktivitet, biologisk mångfald och för att minska risken för utbredda skador. Det innebär att använda material från olika frökällor med varierande genetiskt innehåll, att undvika ensidig användning av material med låg genetisk diversitet, samt att tillvarata naturlig återväxt.

Efterfråga förädlad och testad skogsodlingsmaterial av en palett av trädslag, exempelvis björk, lärk, asp och ädla lövträd, och efterfråga vid behov tall- och granplantor med förstärkt motståndskraft mot törskate och rotticka.

Friska askindivider bland sjuka askar är mycket intressanta för forskningen. Om du känner till platser där detta förekommer hör av dig till SLU eller Skogforsk via medborgarforskningens webbplats ”Rädda asken”²⁴. Liksom för asken och askskottsjukan vill forskarna på Skogforsk, Linnéuniversitetet och SLU gärna få kännedom om almar som verkar klara sig undan almsjukan i drabbade områden.

Den ökande handeln leder till ökad risk för att nya växtskadegörare från andra delar av världen sprids med växter och växtprodukter. I EU har man därför beslutat om gemensamma regler vid handel och förflyttning av växter och växtprodukter. Dessa regler gäller vid handel och förflyttning av växter mellan länder i EU och inom länders gränser. När växter importeras från länder utanför EU så finns det i stället krav på sundhetscertifikat.

Om karantänskadegörare upptäcks i Sverige så ska de bekämpas med syftet att de ska utrotas. För mer information om karantänskadegörare och hur de bekämpas besök Jordbruksverkets hemsida. Läsare som vill ha mer upplysningar om skogsskador eller diskutera skogsskador kan vända sig till någon av skogsskadesamordnarna eller sakkunniga på insekts- och svampskador på Skogsstyrelsen.²⁵

²⁴ <https://raddaasken.nu>.

²⁵ <https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/skogsskador/>. Telefon 010-172 10 00. E-post Skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

3 Litteratur/källförteckning

Björn Hannrup m fl. 2026. Nationell kartläggning av förekomsten av röta i gran. Arbetsrapport 1262-2026, Skogforsk.

<https://www.skogforsk.se/kunskapsbanken/kunskapsartiklar/2026/rota-i-gran-kartlagd-med-skordardata--stora-skillnader-over-landet/>

Iryna Matsiakh och Audrius Menkis. 2025-09-11. Diagnostisk arbetsrapport. SLU Skogsskadecentrum.

Myndigheten för civilt försvar (MCF) 2025. Sveriges rekordinsatser mot skogsbränder 2025. Nyhet publicerad den 27 oktober 2025.

<https://www.mcf.se/sv/aktuellt/nyheter/2025/oktober/sveriges-rekordinsatser-mot-skogsbrander-2025/>

Olson Å. m fl. 2024. Fältundersökning av björkskador i Uråsa. SLU Skogsskadecentrum.

Skogforsk 2026. Årsrapport Föryngringskollen -Resultat 2025. Arbetsrapport 1266-2026.

https://www.skogforsk.se/contentassets/19e269f71d8e4732a03d28b2cbce9a9b/arbetsrapport-1266-2026-foryngringskollen_resultat_2025.pdf

Skogsstyrelsen 2023. Tänk vilt när du sköter din skog. [Tänk vilt när du sköter din skog - Skogsstyrelsen.](#)

Skogsstyrelsen 2024. Skogsskadornas utveckling sedan 1993. Rapport 2024/15.

<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2024/rapport-2024-15-skogsskadornas-utveckling-sedan-1993.pdf>

Skogsstyrelsen 2025a. Skador efter skyfallen i Västernorrland. Dnr 2026/144.

Skogsstyrelsen 2025b. Skogsstyrelsens analys av skogsbruksåtgärder i anslutning till Trafikverkets skadepunkter i Västernorrland efter skyfallen i september 2025. Dnr 2025/3980.

Skogsstyrelsen 2025c. Viltanpassad skogsskötsel.

<https://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/olika-satt-att-skota-din-skog/viltanpassad-skogsskotsel/>

Skogsstyrelsen 2025d. Resultat från Skogsstyrelsens återväxtuppföljning som ingår i den officiella statistikprodukten Återväxternas kvalitet. Opublicerat delresultat.

SLU Riksskogstaxering. Skogsdata 2025. Institutionen för skoglig resurshushållning, SLU Umeå. https://www.slu.se/globalassets/slu.se/om-slu/organisation/institutioner/skoglig-resurshushallning/riksskogstaxeringen/dokument/skogsdata/skogsdata_2025_web.pdf

Södra 2026. Artikel från medlemstidningen Södrakontakt nr 1 2026.

<https://www.sodra.com/sv/se/skogsagare/kunskap/sodrakontakt/artiklar/2026/nummer-1/hogt-kvaveinnehall-och-varierande-vintertemperatur-okar-risken-for-tillvaxtstoringar-pa-tallplantor/>

Lokala skogsskadesamordnare, Skogsstyrelsen

Emma Tillberg, Norrbottens distrikt

Ellinor Lindmark, Norra Västerbottens distrikt

Marcus Pettersson, Södra Västerbottens distrikt

Henrik Wikström, Norra Jämtlands distrikt

Mattias Olofsson, Södra Jämtlands distrikt

Magnus Martinsson, Västernorrlands distrikt

Magnus Hedspång, Dalarnas distrikt

Nisse Frank, Gävleborgs distrikt

Patrik Karlsson, Östra Svealands-Gotlands distrikt

Mikael Olsson, Värmlands distrikt

Daniel Comstedt, Sörmland-Örebro distrikt

Erik Fernemar, Skaraborg-Fyrbodals distrikt

Richard Näslund, Göteborgs distrikt

Christian Persson, Hallands distrikt

Robin Jacobsson, Jönköpings distrikt

Erik Westin, Östergötlands distrikt

Anna Cederholm, Kronobergs distrikt

Ove Arnesson, Kalmar distrikt

Robert Sunesson, Blekinge distrikt

Roland Månsson, Skåne distrikt

SLU-medarbetare som medverkat i rapporten

Audrius Menkis, Institutionen för skoglig mykologi och växtpatologi

Irina Matsiakh, Institutionen för skoglig mykologi och växtpatologi

Teresa Lopez-Andujar Fustel, Institutionen för skoglig resurshållning

Mats Jonsell, Institutionen för ekologi, Enheten för skogsentomologi

Niklas Björklund, Institutionen för ekologi, SLU Riskvärdering av
växtskadegörare

Ola Langvall, Enheten för skoglig fältforskning, Siljansfors försökspark

Inka Bohlin, Institutionen för skoglig resurshållning

Fredrik Widemo, Institutionen för vilt, fisk & miljö